

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2021. G.24, 17 november 2021

Bladluizen in wintergranen 15-16 november 2021

SAMENGEVAT

De evolutie varieert wat van perceel tot perceel, maar op enkele beperkte uitbreidingen na, lijkt de bladluispopulatie momenteel stabiel. De lagere nachttemperaturen van de afgelopen week hebben hierin zeker hun rol gespeeld. Er volgen nog enkele warmere dagen en nachten waarna het kouder lijkt te worden. Dit zal de activiteit wat beperken.

Einde najaar, op het einde van de vluchten (ten laatste half november) bij het ingaan van de winter bedraagt de behandelingsdrempel 5% met bladluizen bezette planten, in functie van de virulentiegraad. Deze drempel is op geen van de waarnemingspercelen bereikt, zelfs ongeacht de virulentiegraad.

Controleer de wintergranen bij het naderen van de winter en laat bij uitbreiding van de populatie of een hogere aantasting je niet verrassen door te natte percelen.

Deze week werden bladluistellingen uitgevoerd op 24 Vlaamse percelen: 14 percelen wintergerst en 10 percelen wintertarwe. Dit betrof volgende locaties:

- in West-Vlaanderen: Gistel, Helkijn, Houtave, Houtem, Otegem, Poperinge, Zuienkerke en Zwevegem
- in Vlaams-Brabant: Bertem, Holsbeek, Lennik en Tienen
- in Limburg: Bommershoven, Engelmanshoven, Herderen, Jeuk, Koninksem, Kortesseem, Nerem, Piringen en Ulbeek

WINTERGERST

De opgevolgde percelen wintergerst zijn gezaaid tussen 25 september en 18 oktober. De verst ontwikkelde gerst begint uit te stoelen. In de wintergerst is gemiddeld 1,7% van de planten bezet met minstens één bladluis, net hetzelfde als vorige week. De aantasting in de wintergerst varieert van 0% tot 3%. De verschillen met vorige week zijn doorgaans beperkt. Er werd op evenveel percelen een beperkte toename waargenomen als percelen met een beperkte afname.

WINTERTARWE

De percelen wintertarwe die geëvalueerd werden, zijn gezaaid tussen 13 en 28 oktober en tonen tot 3 blaadjes. Het laatst gezaaide perceel komt net op. Gemiddeld is 0,9% van de plantjes bezet met één of meer bladluizen. De bezettingsgraad varieert van geen bladluizen tot 3,0% planten bezet met minstens één bladluis, net als in de wintergerst. Op het merendeel van de percelen breidde de populatie in de wintertarwe niet verder uit. Op de twee Limburgse percelen waar vorige week een toename werd vastgesteld, breidde de aantasting wel nog verder uit. De bezettingsgraad bereikt daar 2,5 en 3%.

De luizen die werden waargenomen waren voornamelijk ongevleugelde luizen.

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	15-16 november			8-9 november	2-4 november	25-26 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg								
Bommershoven	9 oktober	1 blad	2,3%	1	0,8%	0,5%	-	Langs maïs en gras
Herderen	11 oktober	-	-	-	-	2,8%	1,5%	Langs maïs, gras en plantage
Jeuk	8 oktober	3-4 blad	2,5%	1	1,0%	1,3%	4,3%	Langs gras, veggewas en plantage
Koninksem	14 oktober	2 blad	0,8%	1	1,5%	0,3%	-	Langs gras, veggewas en plantage
Nerem	7 oktober	5-6 blad	0,0%	-	1,0%	2,0%	1,3%	Langs gras en plantage
Piringen	15 oktober	1 blad	2,0%	1	1,5%	0,8%	-	Langs gras, veggewas en plantage
Ulbeek	10 oktober	3-4 blad	2,8%	1	5,0%	5,5%	3,3%	Langs gras, veggewas en plantage
Vlaams-Brabant								
Bertem	7 oktober	2 blad	3,0%	1	4,0%	1,3%	-	Onbeschut langs maïs
Holsbeek	17 oktober	3 blad	2,3%	1	1,0%	1,0%	-	Beschut langs bomen en hagen
Lennik	10 oktober	4 blad	2,0%	1	1,5%	7,3%	7,0%	Onbeschut langs maïsstoppel en veggewas
Tienen	11 oktober	3 blad	0,8%	1	1,3%	1,8%	1,5%	Onbeschut langs maïs en gras
West-Vlaanderen								
Helkijn	25 september	begin uitstoeling	1,0%	1	2,8%	3,3%	8,5%	Onbeschut langs veggewas
Poperinge	14 oktober	2-3 blad	1,3%	2	0,5%	0,8%	-	Beschut langs haag en wintergerst
Zuienkerke	18 oktober	1-2 blad	1,3%	2	0,3%	0,0%	-	Onbeschut

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	15-16 november			8-9 november	2-4 november	25-26 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg								
Engelmanshoven	16 oktober	2 blad	2,5%	1	1,0%	0,5%	-	Langs maïs, gras, veggewas en plantage
Kortesseem	17 oktober	2 blad	3,0%	1	1,5%	0,5%	-	Langs maïs, gras en plantage
Vlaams-Brabant								
Lennik	16 oktober	2-3 blad	1,0%	2	0,8%	0,8%	-	Onbeschut langs gras en veggewas
Tienen	20 oktober	1 blad	0,3%	1	0,5%	-	-	Onbeschut langs gras en veggewas
West-Vlaanderen								
Gistel	17 oktober	2 blad	0,3%	1	0,3%	0,8%	-	Onbeschut
Houtave	15 oktober	2 blad	0,0%	-	0,3%	1,3%	-	Onbeschut
Houtem (Veurne)	13 oktober	2-3 blad	0,3%	1	0,0%	0,0%	-	Onbeschut langs veggewas
Otegem	14 oktober	2-3 blad	0,8%	1	2,0%	2,5%	0,0%	Onbeschut langs maïsstoppel
Poperinge	28 oktober	opkomst	0,0%	-	-	-	-	Onbeschut langs sukerbieten en veggewas
St-Denijs (Zwevegem)	16 oktober	2 blad	0,8%	1	0,3%	0,8%	-	Onbeschut langs maïs en veggewas

VOLGEND BERICHT: 24 november 2021

WERKWIJZE BLADLUISTELLINGEN IN WINTERGRANEN (WINTERGERST, WINTERTARWE, TRITICALE, SPELT)

Voor de controle op de aanwezigheid van bladluizen in het veld kunnen volgende methodes gebruikt worden:

- **Methode 1:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **planten willekeurig verspreid over het veld**, maar tenminste op één meter afstand van elkaar.

De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 200 planten. Zowel het aantal gecontroleerde planten, als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, wordt genoteerd. De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

- **Methode 2:**

De aanwezigheid van bladluizen wordt nagegaan op **meerdere vaste plaatsen verspreid in het veld** (bijvoorbeeld door meerdere rijen van 1 à 2 m lengte uit te zetten, verspreid over het perceel). Bij de eerste telling moet men zowel het aantal gecontroleerde planten als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, noteren. Vanaf de tweede telling moet dan enkel het aantal planten met aanwezigheid van luizen genoteerd worden (tenzij er tussen de eerste en tweede telling nog verdere opkomst van het graangewas is geweest, dan moet opnieuw het aantal gecontroleerde planten geteld worden). **De aanwezigheid van bladluizen wordt bepaald op ten minste 400 planten.** De aantastingsgraad wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

Aandachtspunten bij de bladluistellingen:

- Enkel levende bladluizen worden geteld.
- De aanwezigheid van bladluizen moet zeer nauwkeurig en voorzichtig (opletten dat de bladluizen niet afvallen van de graanplanten of wegvliegen) gecontroleerd worden, namelijk:
 - de bovenkant én de onderkant van de bladeren
 - het hartje van de bladeren zeker openen; de blaadjes zeker openvouwen indien deze nog opgerold zijn!
 - de oksel tussen de stengel en blad zeker openen
 - de stengel tot tegen de grond controleren!
 - ook de stengelbasis tot onder de grond. Dit is des te meer nodig bij koud(er) weer. Hiervoor dienen, na de bovengrondse controle op bladluizen, de graanplanten met de wortels voorzichtig uit de grond gehaald te worden (bv. met een schopje). Vervolgens dient zorgvuldig nagegaan te worden of er bladluizen voorkomen tussen de stengels tot op het uitstoeingsplateau. Dit gebeurt buiten de uitgezette telzones indien gewerkt wordt met methode 2.
- Bladluizen kunnen aanwezig zijn:
 - in verschillende grootte, zelfs zeer klein wat betekent dat er zeer goed van dichtbij moet gekeken worden!
 - in verschillende kleur (lichtgroen, donkergroen, bruinachtig in functie van de soort bladluis)
- De aanwezigheid van bladluizen kan sterk verschillen van perceel tot perceel. Daarenboven kunnen de bladluizen op een perceel heterogeen verspreid voorkomen, met plaatselijk geen tot zeer weinig bladluizen en plaatselijk hoge aantastingsniveaus!
- De bladluistellingen gebeuren bij voorkeur tijdens de warmste uren van de namiddag.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving

De LCG-Granaanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, te Gent en Leuven
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep plant en gewas, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas
- Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant vzw
- Gemeentelijke Technische Tuinbouwschool te Merchtem